

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabno.cz
<http://www.iabno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

„Kopečky“. Novověk. Plužiny. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1 : 10 000, list 24-43-02, v souřadnicích Z s. č., J s. č.: ([928,261], [306,261], [323,261]) mm.

Výkopovou rýhou DOK byly zachyceny 4 archeologické objekty (viz. kap. Doba bronzová). Do období novověku náleží dva rovnoběžné žlaby o hloubce cca 0,5 m a šířce 0,4-0,6 m, které výkopová rýha příčně prořala. Podle nálezů, jež byly učiněny ve výplni jednoho z objektů, lze uvažovat o přelomu 19.-20. století. Oba žlaby patrně souvisejí se zaniklými polními nebo zahradními parcelami.

„Pod kopci“. Středověk, novověk. Cesta. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1 : 10 000, list 24-43-02, v souřadnicích Z s. č., J s. č.: ([323,261], [210,304]) mm.

Výkopovou rýhou DOK bylo zachyceno několik archeologických objektů (viz kap. Neolit, Doba bronzová, Doba železná, Doba římská a stěhování národů). Jeden řez poskytl příčný profil zaniklou vozovou cestou pravděpodobně z období středověku, která byla funkční až do novověku. Vozová cesta vedla v minulosti podél levého břehu potoka Rokytnice od Velatic a směřovala zřejmě k nedalekému bývalému zájezdnímu hostinci Maxlůvka, případně k mostku přes Tvaroženský potok pod návrším Santon. Nálezový materiál, který by umožnil přesnější dataci komunikace, nebyl bohužel nalezen.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

Kos, P. 2000a: Tvarožná 2000, Kopečky, NZ ÚAPP Brno, č.j. 309/00.

Kos, P. 2000b: Tvarožná 2000, Pod kopci, NZ ÚAPP Brno, č.j. 310/00.

Resumé:

Tvarožná (Bez. Brno-venkov), „Kopečky“. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Tvarožná (Bez. Brno-venkov), "Pod kopci". Mittelalter, Neuzeit. Verkehrsweg. Rettungsgrabung.

TÝN NAD BEČVOU (okr. Přerov)

Hrad Helfštýn. Středověk. Hrad. Zjišťovací výzkum.

Ve dnech 28. 8.-8. 9. 2000 proběhl zjišťovací výzkum v JZ předpolí středověkého hradu

Helfštýna, tj. v prostoru pravěkého hradiska. Účelem výzkumu bylo zjištění stáří terénních útvarů v blízkosti jižní části hradeb, kde průběh vyběhajícího valového opevnění působí dojmem vstupu do areálu. Během výzkumu byly otevřeny čtyři sondážní výkopy. Tři z nich přímo na pozůstatcích „valů“, jeden přes bývalou přístupovou cestu (zjištěny opěrné pilíře). Ve výkopech bylo kromě kamenných destrukcí nalezeno větší množství keramického materiálu (14.-15. století), na základě kterého byla tato valovitá tělesa datována do období středověku. S velkou mírou pravděpodobnosti se jedná o středověké palebné postavení, porušující v těchto místech průběh opevnění z doby popelnicových polí. Součástí grantového úkolu „Archeologické památky střední Moravy I – okres Přerov“ MK ČR se ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově stalo pořízení celkového geodetického plánu zbytků fortifikace po celém obvodu vrcholové plošiny. Časové zařazení do ostrého úhlu konstruovaného mohutného valu s vnějším příkopem, který se nachází za hradbami na samém V okraji lokality, může potvrdit pouze budoucí archeologický výzkum.

Jaroslav Peška, Arkadiusz Tajer, Jakub Vrána, AC VM Olomouc

Resumé:

Týn nad Bečvou (Bez. Přerov), Burg Helfštýn. Mittelalter. Burgwall. Vorläufige Sondierung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)
Hradební ulice, parc. č. 653/33. Středohradištní období, novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při opravě kanalizace narazili dělníci v místech nově budované přípojky v prostoru před parkovištěm Klubu kultury (na nároží Hradební a Poštovní ulice) na pozůstatky dřevěné palisády, která pokračovala jižním směrem - tedy již mimo vlastní výkop. Palisáda se nacházela v hloubce 3,60-3,65 m pod úrovní současného terénu. Vzhledem k absenci nálezů, které by palisádu datovaly, je její stáří možné stanovit jen stratigraficky. Možné středohradištní (?) stáří dřevěné konstrukce se ovšem jeví opodstatněné i s ohledem na místo nálezů, v jehož blízkosti se již dříve podařilo R. Snášilovi a R. Procházkovi zachytit takto datovanou dřevěnou konstrukci. V rámci výzkumu byly sledovány i novověké vrstvy a nálezy.

Kollárova, Svatováclavská ul., parc. č. 622/1 a 653/39. Novověk. Barokní opevnění. Zjišťovací záchranný výzkum.

Při sledování výkopu kanalizace Komerční banky, který procházel nádvořím této instituce a

směřoval severním směrem na ulici Kollárovu, byla na rozhraní dvora a ulice zachycena destrukce kamenné zdi. Zed' tvořily na maltu kladené kameny, zcela výjimečně i cihly. Zed' procházela ve směru SZ-JV. Zachycena byla v šíři 200 cm a délce 48 cm. Od vlastní silnice na ulici Kollárově byla vzdálena 50-80 cm. Zed' začínala 30-55 cm pod současným povrchem a svou výškou přesahovala hloubku vlastního výkopu, tedy 220 cm. Základovou spáru se proto nepodařilo zachytit.

Obr. 40. Uherské Hradiště, Kollárova-Svatováclavská ul. Zed' barokního bastionu. Barockmauerwerk.

Vzhledem k poloze zdi i jejímu charakteru lze předpokládat, že výkop kanalizace porušil 11. barokní bastion sv. Josefa. Ten byl vybudován v průběhu 18. století. Jeho zánik je možné klást do období konce 18. až do druhé poloviny 19. století, kdy jednotlivé obranné prvky městského opevnění ztrácely svůj význam a docházelo k jejich likvidaci. Do tohoto období je možné datovat také objekt zjištěný na nádvoří banky. Jeho výplň tvořila 30-100 cm mocná kulturní, propálená vrstva se značnou koncentrací zlomků novověkých cihel i několika novověkých střeptů a zvířecích kostí.

Dana Menoušková, SM Uherské Hradiště

Literatura:

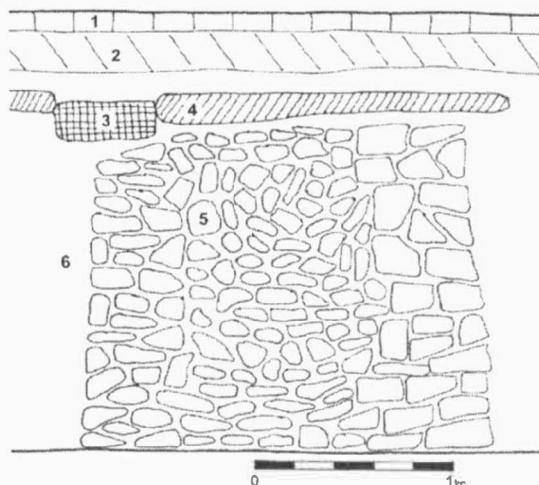
Fišer, B. 1921: Uherské Hradiště. Topografie.

Gardavský, Z. 1978: Uherské Hradiště centrum – průzkumy a rozbory. Předpokládaný vývoj územního opevnění historického jádra. Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů.

Resumé:

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště), Hradební Str. Parcellle Nr. 653/33. Mittlere Burgwallzeit, Neuzzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště), Kollárova Str., Parcellle Nr. 622/1, 653/39. Neuzzeit. Fortifikation. Rettungsgrabung.

Obr. 41. Uherské Hradiště, Kollárova-Svatováclavská ul. Zed' barokního bastionu. 1: dlažba, 2: šedé jíly, 3: beton, 4: propálená vrstva, 5: kámen, 6: kompaktní hnědá hlína. Barockmauerwerk.

VALTICE (okr. Břeclav)

Ulice Pod Zámkem a Lázeňská. Vrcholný středověk. Sídliště. Povrchový sběr na narušené lokalitě. Uložení: MMG Břeclav (inv. č. A6653-A6678; A6771-A6831; A6912-A6994, př. č. 30/2000; 34/2000; 38/2000).

V intravilánu města Valtice, mezi ulicemi Pod Zámkem a Lázeňská, vedle budovy policie - za parkovištěm, byla v průběhu měsíce března 2000 skrývkou do hloubky 30-100 cm narušena archeologická situace. Na obnažené ploše 50 x 70 m byly v tmavě šedé jílovité hlíně rozsety větší i menší fragmenty keramických nádob. Na některých místech byly viditelné i kumulace střeptů nebo větších částí nádob, poškozených snížením terénu. V jihovýchodní části plochy se objevil půlkruhový obrys, tvořený do oranžova propálenou hlínou. Uvnitř půlkruhovitého útvaru (výplň byla písčítá) se nacházelo seskupení drobných zlomků šedé tenkostěnné keramiky. Na povrchu porušené kulturní vrstvy byly nalezeny také zvířecí kosti, celý kamenný brousek, zlomky mazanice a zkorodovaného železa. Střepty indikují přítomnost více keramických typů, např. zásobnice (obr. 42), běžné hrnce různých velikostí, misky, pokličky jak ploché tak zvonovité, pohárek, nádoby s výlevkou, kahan